

رنج‌نامه مصرف لبنیات در ایران به مناسبت روز جهانی شیر

سرانه مصرف شیر و فراورده‌های آن در ایران در مقایسه با میانگین جهانی 30 درصد و در مقایسه با میانگین کشورهای توسعه‌یافته 65 درصد کمتر است. دریافت کلسیم جامعه ایرانی 40 درصد از حداقل دریافت کلسیم کمتر است.

اولین روز ماه ژوئن مطابق با 12 خرداد را به عنوان روز جهانی شیر تعیین و معرفی کرده است. چنین مناسبتی برای شناخت اهمیت شیر به عنوان یک غذای جهانی تعیین شده است. سال 2020 میلادی، جهان بیستمین سالگرد روز جهانی شیر را برگزار می‌کند. سال گذشته 68 کشور جهان با 426 رویداد این مناسبت جهانی را جشن گرفته‌اند. 525 مقاله رسانه‌ای با 341 میلیون خواننده و 75 درصد پست با احساس مثبت، یکی از این رویدادها بوده است. شیر تنها ماده غذایی است که در سال دو روز جهانی به نام آن ثبت شده است؛ روز جهانی شیر (12 خرداد) و روز جهانی شیر مدرسه (8 مهر).

حاشا این گفنه مه‌د تچه حمان، است؟

1- مهر تأیید سازمان ملل به اهمیت شیر، به معنای اجماع علمی جهانی در تأیید و تأکید ضرورت مصرف آن است. به عبارت دیگر نظرات پراکنده‌ای که جسته و گریخته در سطح جهانی و در ایران به مدد رسانه‌های ارتباط جمعی در مخالفت با مصرف شیر بیان می‌شود، بیشتر نظرات شخصی و فاقد وجهت علمی بوده و از اجماع جهانی برخوردار نیست. از این رو رسانه‌ها باید مراقبت کنند تا خواسته یا ناخواسته مروج برداشت‌های غیرعلمی، غیرمستند و اثرگذار منفی بر فرهنگ عمومی نسبت به شیر و فرآورده‌های آن نباشند.

2- شیر از منظر دینی غذای بهشتی، از نظر علم تغذیه کامل‌ترین غذا و غذای بدون جایگزین، و از نگاه پزشکی واکسن و دارو است. چنین پدیده‌ای باید همواره در مراکز قانون گذاری، برنامه ریزی‌های کلان و کانون خانواده به اندازه کافی مورد توجه قرار گیرد. اختصاص دو روز در سال برای یادآوری، فرهنگ سازی و تذکر مصرف بهینه به دلیل همین اهمیت است.

3- مجلس، دولت (به ویژه وزارتخانه‌های بهداشت، آموزش و پرورش، جهاد کشاورزی و ارشاد اسلامی)، والدین، دامداران، صنایع تبدیلی شیر، سازمان‌های مردم‌نهاد، شورای عالی غذا و تغذیه، شورای اقتصاد، شورای عالی سالمندان، ستاد انقلاب فرهنگی، شورای فرهنگ عمومی و همه سازمان‌ها و مجموعه‌هایی که مسئولیت فرهنگی دارند و به ارتقای شاخص سلامتی جامعه می‌اندیشند، به ویژه رسانه‌ها مخاطب این رویداد هستند.

چرا ایران باید بیش از سایر کشورها به این مهم بپردازد؟

1- سرانه مصرف شیر و فراورده‌های آن در ایران در مقایسه با میانگین مصرف جهانی 30 درصد و در مقایسه با میانگین کشورهای توسعه‌یافته 65 درصد کمتر است. آمارهای وزارت بهداشت نشان می‌دهد که دریافت کلسیم جامعه ایرانی 40 درصد از حداقل دریافت کلسیم کمتر است و این موضوع می‌تواند تبعات زیادی از جمله گسترش پوکی استخوان، مشکلات لثه و دندان، کوتاهی قد، کاهش بهره‌مندی هوشی و... را به دنبال داشته باشد.

2- پدیده پیری با سرعتی معادل دوبرابر سرعت جهانی جمعیت کشور را تحت تأثیر قرار داده است. شیر و فراورده‌های آن در صورت مصرف مستمر و کافی بسیاری از عوارض دوران سالمندی را کاهش داده و می‌تواند ضمن افزایش امید به زنده بودن، امکان زندگی کردن و جلوگیری از پیری زودرس و زمینگیری را برای جمعیت سالمند کشور به ارمغان آورد. نقشه‌های جمعیت‌شناسی کشور نشان می‌دهد تا 30 سال آینده جمعیت سالمند کشور به حدود 26 میلیون نفر خواهد رسید. اگر در خوش‌بینانه‌ترین شرایط فقط 10 درصد این جمعیت زمینگیر شده و فاقد توانایی خوداتکایی برای رفع نیازهای شخصی باشند، کشور به 26 هزار خانه سالمندان صدنفره احتیاج خواهد داشت. درحال حاضر تنها حدود 300 مرکز نگهداری سالمندان در ایران فعالیت می‌کنند، نیمی از سالمندان درآمدی ندارند و حداقل 13 درصد آنان تنها زندگی می‌کنند. این آمارها به دلیل کاهش نرخ ازدواج و خانواده‌های تک‌فرزند یا بدون فرزند به سرعت تغییر کرده و بی‌توجهی به آن می‌تواند سونامی غیر قابل کنترل را در کشور ایجاد کند.

3- درچند برنامه توسعه پنج ساله کشور، هدف گذاری کمی برای افزایش سرانه مصرف شیر انجام شده است اما هرگز برای دستیابی به آن برنامه مدون یا مسئول پیگیری و پاسخ گو مشخص نشده است. سرانه مصرف شیر همچنان بدون متولی مستقیم، مسیر خودش را در میان نقاط کور فرهنگی، بی‌توجهی مسئولان، بدآموزی‌های رسانه‌ای و شیرگریزی مردم به سمت کاهش یا بی‌حرکتی طی می‌کند و هنوز نقطه‌امیدی برای تغییر این وضعیت به چشم نمی‌خورد. تنها طرح مصوب قانونی که می‌توانست اثرات شگرفی در تغییر سبک زندگی و نگاه به شیر داشته باشد، طرح شیر مدرسه است که فقط چند سال به اجرا درآمد و اینک سال هاست یاد و خاطره‌ای از آن برجای مانده است. هدف این طرح که بیش از صد سال در کشورهای توسعه‌یافته سابقه دارد، آشتی دادن کودکان و نوجوانان یعنی مهم‌ترین گروه مخاطب با شیر است که آن هم در چنبره کمبود بودجه و مسئولان ناآشنا و بی‌ایمان به آثار مثبت غیرقابل شمارش شیر، سال هاست بیش از شیبی از آن باقی‌نمانده است.